

NATIONALE ONDERWIJS STAD 2026 ARNHEM

GROEIEN DOEN WE SAMEN

Foto Bart Geers

IN ARNHEM IS DE WERELD JE KLASLOKAAL

In Arnhem ontdekken kinderen en jongeren de wereld niet alleen uit boeken, maar ook daarbuiten. In musea, op sportvelden, in theaters, bedrijven, buurthuizen, parken en natuurgebieden. Hier wordt geleerd door te doen, te ontmoeten, te onderzoeken en te ervaren.

Dat gebeurt niet vanzelf. Het is het resultaat van een stad waarin onderwijs, kinderopvang, cultuur, sport, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid samen optrekken. Omdat we geloven dat kinderen meer nodig hebben dan taal en

rekenen alleen. Ze moeten hun talenten kunnen ontdekken, leren samenwerken, creatief leren denken en ervaren hoe de wereld om hen heen werkt.

Dat zie je overal terug. Van peuters die spelenderwijs hun eerste stappen zetten, tot studenten die werken aan oplossingen voor vraagstukken rond duurzaamheid, technologie en gezondheid. Van leerlingen die kennismaken met kunst en cultuur, tot jongeren die hun plek vinden in de samenleving dankzij de inzet van betrokken onderwijsprofessionals.

In Arnhem zijn we daar trots op. Omdat we elke dag zien wat er mogelijk wordt wanneer mensen samenwerken rondom de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

**WANT GROEIEN
DOE JE NIET ALLEEN.
GROEIEN DOEN
WE SAMEN.**

Arnhem Stadsgedicht

In Arnhem kun je
zoeken en je vindt het
hier dan allemaal

Als je een bloem wil laten bloeien
geef je meer dan enkel water;
als je een plant wil laten groeien
werk je nu al aan haar later

Je zet je deuren open
en je haalt de zon naar binnen
je schoffelt en verpot – je
zegt de allermooiste zinnen

Je haalt de muren naar beneden
haalt wat buiten is naar binnen;
haalt wat binnen is naar buiten
om aan groei te gaan beginnen

Je begrijpt het hele plaatje
– het is allemaal verbonden
om voor groei te kunnen zorgen
zul je wortels gaan doorgronden

En dat is wat we hier doen:
met de leerling, met de scholen
met de stad en haar omgeving;
de maatschappij en haar symbolen

Hier doen we het samen
denken verder dan het klaslokaal
– in Arnhem kun je zoeken en
je vindt het hier dan allemaal

In de mensen, in gebouwen,
in verhalen en musea
in de burens ver geboren -
van Gabon tot Eritrea

In culturen, in de huizen,
in de kunsten, in het eten
in de teksten op de muren
in verleden dat we weten

De wereld is je klaslokaal
– in Arnhem is dat zeker:
de wijk is hier je leraar
en je burens zijn ook spreker

Je schooldag is hier rijker
en je wijk is hier je schoolplein
je verleden is een meester
en de toekomst is je goudmijn

Arnhem kent haar wortels;
wil de volgende bereiken
met schoffels en met gieters
onze leerlingen verrijken

Daar nemen we geen maand voor
nee, we kiezen voor een jaar
– zo krijg je doelen die we stellen
toch veel beter voor elkaar

Zo krijg je wortels in de grond en
krijg je waarlijk samen groeien
– kun je klassen in een land
tot beste burgers op doen bloeien

Dus je zet de deuren open
en je haalt de zon naar binnen
en je schoffelt en verpot – je
zegt de allermooiste zinnen

Je haalt de muren naar beneden
haalt wat buiten is naar binnen;
haalt wat binnen is naar buiten
om aan groei te gaan beginnen

Hier doen we het samen
denken verder dan het klaslokaal
– in Arnhem kun je zoeken en
je vindt het hier dan allemaal.

– Jesse Laport (2026)

COLUMN //////////////////////////////////////

Onderwijs is meer dan rekenen en taal

Onderwijs gaat over veel meer dan cijfers en letters. Het is meer dan leren lezen, schrijven en rekenen. Natuurlijk, zulke basisvaardigheden zijn belangrijk. Ze geven kinderen een start. Maar het is slechts het begin. Want kinderen groeien op in een wereld die snel verandert. Een wereld die vraagt om nieuwsgierigheid, veerkracht en vertrouwen in jezelf.

In Arnhem kijken we daarom bewust breder naar onderwijs. Wij zien school als een plek waar kinderen ontdekken wie ze zijn. Waar zij leren wat hun talenten zijn en hoe ze die kunnen gebruiken. Niet alleen met het hoofd, maar ook met het hart en de handen. Dat gebeurt elke dag, in de klas en daarbuiten.

Een mooi voorbeeld zijn de schoolmoestuinen. Daar leren kinderen door te doen. Ze zaaien, verzorgen en oogsten. Ze zien dat iets tijd nodig heeft om te groeien. Ze leren samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Tegelijk oefenen ze met taal, rekenen en plannen. Het leren wordt zichtbaar en voelbaar. En vooral leuk.

Ook de Rijke Schooldag laat zien wat breed onderwijs kan betekenen. Tijdens zo'n dag maken kinderen kennis met kunst, sport, muziek en sociale activiteiten. Ze ontdekken talenten waarvan ze misschien niet wisten dat ze die hadden. Ze bouwen zelfvertrouwen op en leren omgaan met anderen. Dat is geen extraatje. Het is hard nodig. Zeker voor kinderen voor wie kansen niet vanzelfsprekend zijn.

Wat ik wil zeggen is: leren stopt niet bij het schoolplein. De hele stad doet mee. In musea, parken, sportverenigingen en bij lokale bedrijven doen kinderen ervaringen op die ze meenemen voor later. De stad, de wereld wordt zo een verlengde van het klaslokaal.

Dit alles vraagt om mensen die elke dag het verschil willen maken. Leraren die weten hoe belangrijk hun rol is. Want als leraar help je kinderen niet alleen om sommen te maken of teksten te begrijpen. Je helpt hen om zichzelf te leren kennen. Om te ontdekken wat ze kunnen en wie ze willen zijn. Je bent iemand die mogelijkheden laat zien en vertrouwen geeft.

Daarom zijn we in Arnhem gestart met de campagne 'Word Toekomstmaker'. Want dat is wat leraren doen. Zij werken elke dag aan de toekomst van kinderen. En daarmee aan de toekomst van onze stad.

Onderwijs is niet alleen een voorbereiding op later of op werk. Het is oefenen met het leven zelf. De kans om je plek te vinden en iets van je leven te maken. En als leraar sta je daar middenin. Dat maakt dit werk zo waardevol. Dát is onze invulling van Arnhem Nationale Onderwijsstad 2026.

Nermina Kundić
Wethouder Onderwijs, Jeugdbeleid en Economie

DE STAD ALS KLASLOKAAL

Waarom Arnhemse scholen de muren afbreken

Leren is zoveel meer dan alleen kennis uit boeken. Kinderen in Arnhem leren ook in de natuur, in musea, op sportvelden, in buurten en samen met kunstenaars, bedrijven en vakmensen. De hele stad helpt mee aan hun ontwikkeling. Dat gebeurt bewust en stap voor stap. Niet als extraatje, maar als vast onderdeel van goed onderwijs. Want door samen te werken met de hele stad, worden leerlingen voorbereid op de wereld van morgen. “Wat Arnhem betreft wordt dit het nieuwe normaal voor ieder kind in Nederland.”

MARTIJN ROUMEN (FLORES ONDERWIJS), JUTTA GROOSMAN (CLC ARNHEM PO)
EN MARJOLEIN TIJDINK (DELTA SCHOLENGROEP)

Kinderen van nu groeien op in een complexe wereld. Brede ontwikkeling vormt daarvoor een goede basis! Naast taal en rekenen hebben zij daarom ook andere vaardigheden nodig. Denk aan cultuur, beweging, technologie, natuur, gezondheid en creativiteit. Arnhem bouwt hier al jaren aan met scholen, schoolbesturen, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Samen vormen zij een sterk netwerk waarin ieder kind kansen krijgt om talenten te ontdekken en zich breed te ontwikkelen. Die aanpak hebben we vastgelegd in een manifest. In Arnhem leren kinderen niet alleen in de klas, maar in de hele stad!

Waarom brede ontwikkeling nodig is

De wereld verandert snel. Kinderen groeien op in een samenleving vol technologie, klimaatvragen en sociale uitdagingen. Hoofd, hart en handen zijn belangrijk in de wereld van morgen!. Kinderen moeten ook leren samenwerken, onderzoeken, creëren en keuzes maken. Daarom werken Arnhemse scholen vanuit één duidelijke overtuiging: ontwikkeling ontstaat in verbinding.

“Het gaat niet alleen over rekenen en taal”, zegt bestuurder Sylvia Veltmaat van Flores Onderwijs. “Het gaat ook over andere talenten ontdekken bij jezelf. Voor geluk en welzijn, en dat leerlingen een stap kunnen zetten naar de samenleving. Brede ontwikkeling is geen extraatje, het is de basis voor een kansrijke toekomst voor ieder kind.”

Foto Niek Michel

Die brede blik heeft effect. Kinderen zitten beter in hun vel. Ze ontdekken waar ze goed in zijn. En scholen merken dat leerlingen meer betrokken raken bij het onderwijs. Ook ouders en partners zien de opbrengst. Sportverenigingen bereiken kinderen makkelijker. Culturele instellingen worden onderdeel van het leren. En scholen hoeven niet alles alleen te doen.

“Als iedereen in zijn eigen hok blijft, gebeurt er niets”, zegt voormalig Rozet-directeur Jenny Doest. “We gaan voor een bloeiend ecosysteem.”

De stad als klaslokaal

Arnhem ondersteunt de brede ontwikkeling van leerlingen en de samenwerking tussen schoolbesturen en partners langs vier programmalijnen: Kunst, Cultuur & Maakonderwijs, Leren & Lesgeven met en over ICT, Beweging, Gezondheid & Sport en Natuur, Duurzaamheid & Klimaat. Scholen werken daarbij samen met partners als Rozet, MakerCosmos, Sportbedrijf Arnhem, iXperium, de HAN en Natuurcentrum Arnhem.

De kracht zit volgens betrokkenen in de nauwe samenwerking. Programmamanagers van CLC Arnhem PO verbinden scholen en partners met elkaar. Ze zorgen dat initiatieven niet los blijven staan, maar onderdeel worden van het curriculum.

“Wij zorgen ervoor dat iedereen dezelfde taal spreekt”, staat centraal in de werkwijze van CLC Arnhem PO. Dat maakt het verschil. Geen losse workshop of eenmalige activiteit. De CLC programma's helpen scholen structureel om de stad de klas in te halen en omgekeerd.

Bekijk de website: www.clcarnhempo.nl

Foto's Niek Michel

Cultuur maakt leren betekenisvol

In Arnhem is cultuureducatie geen luxe. Het hoort bij de ontwikkeling van kinderen. Leerlingen bezoeken culturele instellingen als Muis, Introdans en Phion via het PR8 cultuurprogramma. Hierbij beleven leerlingen verschillende kunst disciplines. Daarnaast maken leerlingen op school theater, bouwen kunstwerken en werken met digitale technieken. Dit zorgt voor verdieping. Het is meer dan een leuk uitstapje; het is een vast onderdeel van hun leerroute. Dat doet iets met kinderen. Je ziet het bijvoorbeeld vaak bij verlegen kinderen. Als ze mogen dansen en zingen, worden ze ineens een heel ander kind.

‘Op het toneel durf ik ineens heel veel te zeggen, in de klas ben ik meestal stil’

Op basisschool Het Mozaïek koppelden leerlingen lessen over DNA aan beeldende vorming. Ze bouwden DNA-structuren groot na met een kunstenaar. Daardoor werd abstracte kennis zichtbaar en tastbaar.

Maakonderwijs speelt hierin ook een belangrijke rol. In de maakplaats van MakerCosmos werken kinderen met 3D-printers, gereedschappen en technologie. Maar het gaat om meer dan techniek alleen. Maakonderwijs stimuleert niet alleen technische vaardigheden, maar ook creativiteit en innovatief denkvermogen.

Bewegen helpt kinderen leren

Ook bewegen is in Arnhem onderdeel van goed onderwijs. Het concept ‘2+1+2’ zorgt ervoor dat kinderen dagelijks goed leren bewegen: op school, in de pauzes en na schooltijd. Dat werkt. Kinderen bewegen meer, komen met verschillende sporten in aanraking en ontwikkelen hun motoriek beter.

Foto Martijn van den Oever

Scholen zien nog iets anders gebeuren. “Als kinderen even de klas uit zijn, kunnen ze zich daarna beter concentreren”, zegt programmamanager Kars Deutekom.

‘Van rennen en buiten spelen krijg ik weer zin om te rekenen’ – Leerling (8 jaar)

Een mooi voorbeeld is het hardloopp programma rond de Airborne Freedom Run. Wat begon als een losse activiteit groeide uit tot een stadsbreed programma met wijklopen, trainingen en samenwerking tussen scholen en buurten. Het aantal deelnemende kinderen groeide van 60 naar 900. Kinderen leerden daarbij ook over vrijheid en de herdenkingsactiviteiten in en rond Arnhem.

Digitale vaardigheden voor de toekomst

Technologie speelt een steeds grotere rol in het leven van kinderen. Daarom leren Arnhemse leerlingen niet alleen omgaan met digitale middelen, maar ook begrijpen hoe technologie werkt.

‘Je wordt er rustig van en je leert samenwerken’

– Leerling Ziva uit groep 6 over een robotles

Foto G. Perez

In het iXperiumlab bouwen kinderen robots, werken ze met VR-brillen en leren ze programmeren. Maar ict gaat verder dan apparaten alleen. “Het gaat bij ict niet alleen om nieuwe middelen, maar ook om een nieuwe werkwijze”, zegt lector Marijke Kral. Kinderen ervaren bovendien dat technologie helpt om samen te werken.

Leren in en van de natuur

Ook natuuronderwijs krijgt in Arnhem veel ruimte. Kinderen gaan naar buiten, onderzoeken waterdieren, volgen tekenlessen in Meinerswijk en leren hoe ecosystemen werken.

Het project RijnReizigers van de Pastoor van Arsschool laat zien hoe krachtig dat kan zijn. Leerlingen ontdekken dat de natuur altijd in beweging is. Ze verbinden taal, rekenen, kunst en wetenschap met ervaringen buiten.

“Kinderen voelen zich van nature verbonden met het andere leven”, zegt directeur Monique Verstraten van Natuurcentrum Arnhem.

Voor leerling Johan uit groep 8 maakte het project zelfs zoveel indruk dat het invloed had op zijn keuze voor de middelbare school.

Dit kan iedere school doen

De Arnhemse aanpak vraagt samenwerking, vertrouwen en een lange adem. Het laat ook zien dat brede ontwikkeling haalbaar is. Niet alleen in Arnhem, maar overal in Nederland.

De belangrijkste les? Begin samen! Zoek partners in de stad. Verbind onderwijs aan de wereld buiten school. Maak ruimte voor cultuur, natuur, technologie en beweging. Niet als losse projecten, maar als onderdeel van het dagelijks leren.

Arnhem laat zien dat dit werkt

Het toekomstbeeld van Arnhem is helder: brede ontwikkeling is onze standaard. Ieder kind telt en ieder talent doet ertoe. De Arnhemse droom is dat elke leerling in Nederland de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen tot een bewuste wereldburger die leert van en met de omgeving.

Bestuurder Peter Dooijeweerd van Delta Scholengroep: “Samenwerken is soms best moeilijk, maar ook zo de moeite waard. Het kost energie en er gaat weleens wat mis, maar het levert veel op en is enorm motiverend. Juist het netwerk van alle samenwerkende partijen is de motor achter de boot.”

De Arnhemse aanpak laat zien dat het kan. Door muren tussen school en stad af te breken, creëren we een leeromgeving waarin elk kind gelijke kansen krijgt om zich breed te ontwikkelen. Het is tijd dat dit ‘nieuwe normaal’ in Nederland de standaard wordt. Want opgroeien van een kind is zoveel meer dan kennis alleen.

Hulp nodig of meer weten over de programma's van CLC Arnhem PO?

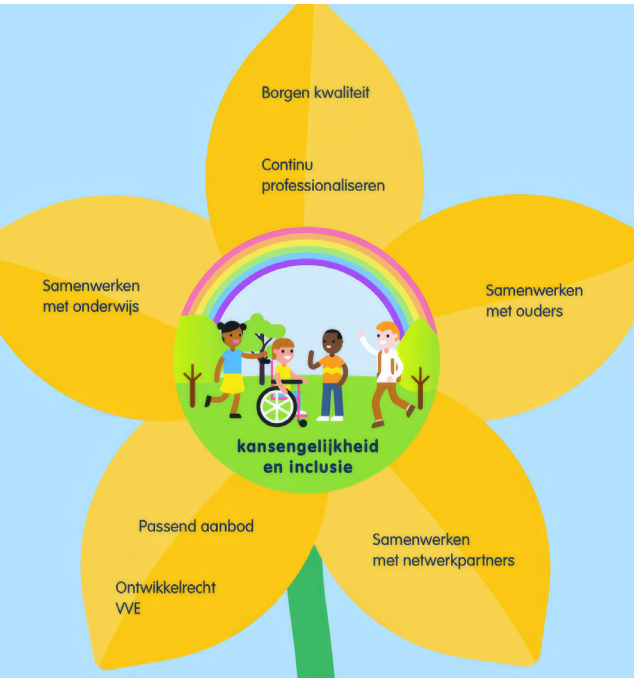
Lees het magazine via de QR-code of ga naar www.clcarnhempo.nl.

VROEG BEGINNEN LOONT

Samen werken aan gelijke kansen in Arnhem

De eerste levensjaren van een kind zijn cruciaal. Wat er dan wel of juist niet gebeurt heeft een leven lang effect. Arnhem weet dat, en handelt daarnaar.

CARLIJN SCHEPERS - STICHTING PAS

Stel je voor: twee peuters, even nieuwsgierig, even vol energie. De een groeit op in een omgeving vol verhalen en boeken. De ander hoort thuis nauwelijks Nederlands. Tegen de tijd dat ze allebei de basisschool binnenstappen, is het verschil al zichtbaar. Niet omdat het ene kind slimmer is, maar omdat de omgeving het verschil maakt.

Precies daar begint het werk van Stichting PAS, in samenwerking met gemeente Arnhem, kinderopvangorganisaties, scholen, jeugdgezondheidszorg en allerlei partners.

Ongelijk investeren

Stichting PAS is het centrum voor kansengelijkheid en inclusie in Arnhem. De aanpak: ongelijk investeren voor gelijke kansen. Kinderen die meer nodig hebben, krijgen meer. Dat begint al bij het consultatiebureau, waar de jeugdverpleegkundige bij het 18-maandenhuisbezoek ouders informeert over Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Zo worden gezinnen vroeg bereikt, met een warme overdracht naar de peuteropvang als volgende stap.

Op peuteropvanglocaties krijgen kinderen vervolgens een rijk en stimulerend aanbod. Er is aandacht voor taal, spel, beweging en sociaal-emotionele ontwikkeling. Extra ondersteuning is dichtbij aanwezig, bijvoorbeeld via Coaches Passende kinderopvang, logopedisten van Stichting PAS of een derde pedagogisch professional. Daarmee ontstaat ruimte om kinderen die extra begeleiding kunnen gebruiken vroeg te signaleren en gericht te helpen.

Ouders als partner

Ook ouders spelen een belangrijke rol. In ouder-kindactiviteiten ontdekken ouders hoe zij thuis op een speelse manier taal en ontwikkeling kunnen stimuleren. Initiatieven als Thuis in Taal en ouder-kindworkshops zorgen niet alleen voor meer taalrijkdom thuis, maar versterken ook het con-

tact tussen ouders, opvang en school. Hierin zijn de intermediairs van Stichting PAS ook een onmisbare schakel.

Samenwerken

De kracht van de Arnhemse aanpak zit in de samenhang. De stad kiest bewust voor een gezamenlijke aanpak rondom het jonge kind. Professionals uit verschillende organisaties weten elkaar snel te vinden en versterken elkaar in de praktijk. Dankzij warme overdrachten tussen peuteropvang en basisschool ontstaat een doorgaande lijn waarin kinderen zich veilig en vertrouwd kunnen ontwikkelen. De Weekendschool en Zomerschool van Stichting PAS zorgen dat leren ook buiten schooltijd doorgaat.

Kansengelijkheid vraagt om samenwerken, luisteren en vroeg beginnen. Arnhem laat zien dat dit werkt. Door als stad verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst van kinderen. Zo wil Stichting PAS samen met alle partners van Arnhem een plek maken waar elk kind dezelfde kansen krijgt, ongeacht waar het is geboren.

Meer info over Stichting PAS?

Scan de QR-code voor alle informatie.

Colofon

Organisatie: Arnhem Nationale Onderwijsstad 2026 is een samenwerking tussen Citymarketing Arnhem, Gemeente Arnhem, Arnhemse onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en Stichting Nationale Onderwijsweek.

Teksten: Flores Onderwijs, Delta Scholengroep, de Onderwijsspecialisten, Kentalis College, COG, Quadraam, Rijn IJssel, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, ArtEZ, Hogeschool Van Hall Larenstein, Stichting PAS, Nationaal Programma Arnhem-Oost, CITO, Gemeente Arnhem, Rozet, PU en AMSupport.

SAMEN BOUWEN AAN INCLUSIEF ONDERWIJS

De Onderwijsspecialisten is een organisatie van 30 scholen voor gespecialiseerd onderwijs. We bouwen aan inclusieve leeromgevingen: plekken waar alle kinderen en jongeren, dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot onderwijs. Samen met leerlingen, ouders, onderwijs- en zorgprofessionals, bedrijven en buurtbewoners. Onze missie: voor ieder kind een volwaardige plek in de samenleving.

LAURA BIJSTERVELD, ESTHER MOLENAAR

Met de stem van leerlingen

We weten dat dit alleen slaagt als we goed luisteren naar onze leerlingen. Hun ervaringen laten zien wat werkt én wat nodig is in de praktijk. Daarom delen we het perspectief van Didi.

Zonder oordeel

Op Mariëndaal (vso) in Arnhem zit de enthousiaste Didi (14, havo 2) tussen haar vrienden. Ze is voorzitter van de leerlingenraad, speelt gitaar, maakt armbandjes en gaat graag met vrienden naar de stad.

Didi heeft ADHD en autisme. Op haar vorige school voelde ze zich vaak anders. Op Mariëndaal is ze niet de uitzondering. "Iedereen begrijpt me hier zonder oordeel. Dat vind ik het fijnst." Die veiligheid geeft haar ruimte om te groeien. Daarom bouwen we aan een veilige leeromgeving waarin verschillen normaal zijn.

Inclusie: kansen én vragen

Didi ziet dat inclusief onderwijs kansen biedt, maar heeft ook vragen. "Het is goed bedoeld, maar werkt het voor iedereen?"

Als je een groep leerlingen in het reguliere onderwijs zet, worden ze al snel gezien als 'het rare klasje'. Mengen kan helpen, maar alleen onder de juiste voorwaarden. "Als klassen te groot zijn of er weinig begeleiding is, kan het misgaan. Voor sommige leerlingen is er echt maatwerk nodig."

Tijdens een bezoek aan een reguliere school merkte ze hoe groot en druk het kan zijn. "Dan vraag ik me af: is er genoeg ondersteuning? Wordt er echt gekeken naar wat een leerling nodig heeft?"

Voor Didi is de kern van inclusie helder. "Inclusief betekent dat iedereen mee mag doen, zonder zich een last te voelen."

Inclusie werkt volgens De Onderwijsspecialisten alleen wanneer er sprake is van passende ondersteuning en maatwerk voor iedere leerling. Voor ons betekent dit dat op elke school en in iedere klas elke leerling gezien en gehoord wordt.

Bruggen bouwen

Didi is ook actief betrokken als lid van 'Stem van de vso-leerling'. Samen

Didi (voorzitter leerlingenraad Mariëndaal vso)

dachten ze mee over respect, rechten en praktische schoolzaken.

Ze ziet ook kansen om bruggen te bouwen. "Ik denk dat we veel van elkaar kunnen leren, bijvoorbeeld door samen te werken met reguliere leerlingenraden." Het is essentieel dat leerlingen actief meepraten over inclusief onderwijs.

Anders reageren als kracht

Didi: "Ik kan laten zien hoe het is om soms anders te reageren. Dan snappen anderen het beter en gaan ze misschien anders met je om." Haar autisme is vaak haar kracht. "Ik neem anderen graag mee in wat ik interessant vind. Ik ben gewoon mezelf en dat is goed zo."

Aula van Mariëndaal vso

Foto Ingrid Joppe

KENTALIS GEEFT INCLUSIEF ONDERWIJS IN ARNHEM STEEDS MEER VORM

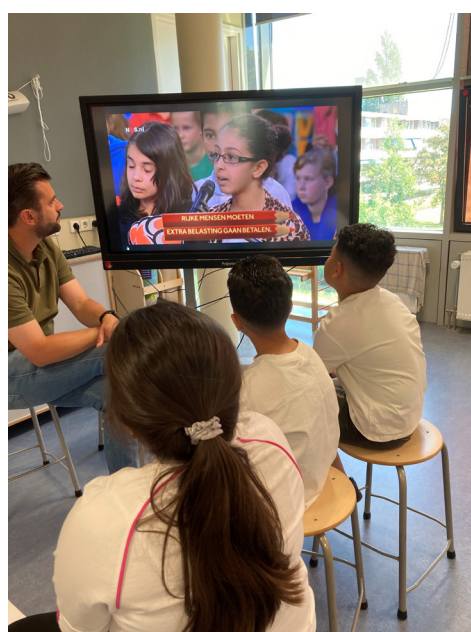
GERDA GORTER

Kentalis biedt speciaal (voortgezet) onderwijs en ondersteuning in heel Nederland. In de regio Arnhem werken we intensief samen met onderwijsbesturen in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs om inclusief onderwijs concreter vorm te geven. Voor leerlingen/studenten met een taalontwikkelingsstoornis of die doof en slechthorend zijn zoeken wij actief aansluiting bij reguliere scholen en bieden wij ambulante begeleiding en expertise in de scholen. Door maatwerk op basis van de ondersteuningsbehoefte bereiden we samen leerlingen/studenten voor op hun plek in de maatschappij: de wereld is hun klaslokaal.

Inclusie betekent voor ons dat we onze kennis inzetten voor alle leerlingen, met toegankelijke communicatie en aandacht voor persoonsvorming. Samen met reguliere partners bundelen we expertise, vergroten we zelfstandigheid en bieden we leerlingen een stevig fundament voor hun toekomst.

Uit de praktijk

Een voorbeeld uit de praktijk is de samenwerking met kindcentrum de Werf in Arnhem. Directeur Sonja Bruggeman vertelt hier meer over. "De samenwerking met Kentalis levert expertise in de school op. Expertise die dichtbij is

Copyright: Kentalis. Kentalis werkt samen met kindcentrum de Werf in Arnhem. "De samenwerking levert expertise in de school op."

georganiseerd en beschikbaar is voor het hele team; voor alle onderwijsprofessionals op de Werf. Tevens laagdrempelig omdat er vaste Kentalis-collega's binnen de school werken. Zij kunnen daardoor ook kansen zien op de Werf om hun expertise toe te voegen aan de school. Kentalis doet het er niet naast, maar samen met de school en de onderwijsprofes-

sionals van de Werf. Ook de leerlingen van de Werf voelen dat de activiteiten van Kentalis onderdeel zijn van de school."

Wat is er nodig om iedere leerling mee te laten doen?

"Het aanbod en expertise naar de leerling brengen. Doelen zijn voor iedereen, maar de

weg ernaartoe mag verschillen. Hierin moeten er soms keuzes gemaakt worden op kindniveau en groepsniveau. Maar ook nadenken over wat we niet meer gaan doen."

Integraal organiseren vindt Sonja hier een belangrijke factor in. De professional, expert moet in en rond de klas georganiseerd zijn en in de school.

Wat kunnen we nog leren als het gaat om inclusief onderwijs?

"Ieder kind uit deze wijk moet kunnen kiezen voor de Werf. Het heeft te maken met de goede mindset om voor ieder kind een passend aanbod te realiseren en expertise daarop in te laten vliegen en naar de school te brengen.

Als je één stap mocht zetten om het onderwijs in Arnhem inclusiever te maken, wat zou dat zijn?

"De tijd nemen om een goede inrichtingsvorm te kiezen om specialistische kennis goed te laten landen binnen de scholen. Dit vraagt om experimenteren, bijstellen, gesprekken voeren en samen een plan/richting bepalen. Je moet anders durven kijken. Ik gun het onderwijsprofessionals om van en met elkaar te leren om het onderwijs toegankelijk te maken voor iedere leerling."

ONDERNEMERSLAB ARNHEM VERBINDT MBO, HBO EN HET WERKVELD

CHANTAL WIEGERS - ROC RIJN IJSSEL

Hoe bereiden we studenten voor op een toekomst waarin verandering de enige zekerheid is? In Arnhem gebeurt dat steeds vaker buiten de muren van het traditionele klaslokaal, de wereld is immers je klaslokaal. In het OndernemersLab Arnhem werken studenten van Rijn IJssel en HAN University of Applied Sciences samen aan echte vraagstukken van ondernemers en organisaties uit de regio.

Het OndernemersLab Arnhem is gevestigd in het centrum van Arnhem en vormt een ontmoetingsplek waar onderwijs, ondernemerschap en innovatie samenkomen. Studenten, docenten, onderzoekers en bedrijven werken er multidisciplinair aan thema's als duurzaamheid, digitalisering, circulariteit en maatschappelijke impact.

De kracht van het lab zit in de praktijkgerichte aanpak. Studenten werken niet met fictieve cases, maar met actuele uitdagingen uit het regionale bedrijfsleven. Dat kan leiden

'De studenten werken samen aan uiteenlopende competenties. Van brainstormen tot presenteren. Van onderzoeken en analyseren tot het maken van het uiteindelijke concept. Samen komen ze tot de meest innovatieve ideeën!'

— Jeroen van den Hoogen - Impactdeveloper Ondernemerschap, HAN University of Applied Sciences

'Studenten vinden altijd leuker om aan vragen te werken die er echt toe doen. Als ze weten dat er ook echt gebruik gemaakt wordt van de resultaten die zij leveren dan is de inzet en professionaliteit van het eindresultaat een stuk groter dan bij voorbeeldcases.'

— Rogier Moed - Manager Onderwijs Business School, Rijn IJssel

tot een nieuw businessmodel, een prototype of zelfs een startupconcept. Daarbij leren studenten niet alleen vakinhoudelijk werken, maar ontwikkelen zij ook vaardigheden als samenwerken, initiatief nemen en ondernemend denken.

Voor zowel Rijn IJssel als de HAN University of Applied Sciences sluit deze manier van leren aan bij een bredere onderwijsontwikkeling waarin praktijkervaring en regionale samenwerking steeds belangrijker worden. Ook ondernemers profiteren van de samenwerking. Zij krijgen toegang tot jong talent, frisse ideeën en nieuwe perspectieven op vraagstukken rondom innovatie, verduurzaming en digitalisering. Daarmee ontstaat een leeromgeving waarin onderwijs en regio elkaar direct versterken.

Het OndernemersLab laat zien hoe mbo en hbo elkaar kunnen aanvullen in een gezamenlijke leeromgeving. Studenten leren van én met elkaar, terwijl ze tegelijk bijdragen aan de toekomst van Arnhem en de regio.

'Hier leren studenten niet alleen over ondernemen, maar vooral hoe zij zelf impact kunnen maken'

— Rogier Moed - Manager Onderwijs Business School, Rijn IJssel

INTERN SAMENWERKEN

Buddy-project @ Thomas a Kempis College

Bovenbouw-leerlingen met talent (en passie) voor een bepaald vak geven bijles aan onderbouw-leerlingen die juist moeite hebben met het betreffende vak. Samen leren en een groei doormaken. Er vindt hierdoor op het Thomas a Kempis College niet alleen onderlinge kennisoverdracht plaats, ook qua houding en gedrag maken leerlingen hierdoor een ontwikkeling door.

EXTERN SAMENWERKEN

LEV! @ Leerpark Arnhem

Met dit naschoolse activiteitenprogramma, gericht op ontdekken en doen, krijgen Leerpark Arnhem-leerlingen vanaf schooljaar '26/'27 na schooltijd de kans om deel te nemen aan sportieve, creatieve en technische activiteiten. Door de dingen zelf te ervaren en uit te proberen, ontdekken zij waar hun interesses en talenten liggen. Het programma draagt bij aan brede ontwikkeling, gelijke kansen, talentbewustwording en plezier in leren, zonder dat het voelt als extra lestijd. LEV: Leren, Ervaren en Verrassen. Het komt voort uit het initiatief De Rijke Schooldag van het Nationaal Programma Arnhem-Oost (NPAO) en stimuleert samenwerkingen in de regio om tot een doorlopend aantrekkelijk programma-aanbod te komen.

De kracht van samenwerking: op school en in de stad

Goed onderwijs maak je samen. Binnen onze scholen leren leerlingen van en met elkaar en ontdekken ze hun talenten. Samen met partners uit de regio, van sport en cultuur tot techniek en jongerenwerk, creëren we kansen om ook buiten het klaslokaal te groeien. Zo bouwen we aan onderwijs dat verbindt, inspireert en voorbereidt op de wereld van morgen.

INTERN SAMENWERKEN

Buddy-project @ Stedelijk Gymnasium Arnhem

Op het Stedelijk Gymnasium Arnhem begeleiden bovenbouwleerlingen eersteklassers tijdens hun eerste jaar op school. Dankzij het buddyproject krijgen nieuwe leerlingen een warm welkom en een vertrouwd aanspreekpunt. Zo ontstaat een schoolcultuur waarin leerlingen naar elkaar omkijken, verantwoordelijkheid nemen en samen groeien.

EXTERN SAMENWERKEN

Chill & Skill @ Maarten van Rossem en Olympus College

Chill & Skill is een initiatief van het Maarten van Rossem en het Olympus College in Arnhem-Zuid. Met dit naschoolse programma bieden de scholen leerlingen een veilige plek om te leren, sporten, koken of ontspannen. Samen met jongerenwerkers, het Nationaal Programma Arnhem-Oost en AM Support organiseren de scholen diverse activiteiten. Door deze samenwerking vergroten we de ontwikkelkansen van jongeren en bouwen we aan een sterke verbinding tussen school, vrije tijd en de wijk.

COG is de overkoepelende stichting van de 7 aangesloten scholen in Arnhem, Velp, Ede en Veenendaal. Onze scholen hebben elk een eigen karakter en bieden kleinschalige betrokken leergemeenschappen.

Quadraam is één van de grotere onderwijsbesturen van Nederland. We bieden voortgezet onderwijs op 14 scholen in Arnhem, De Liemers en Overbetuwe - van praktijkonderwijs tot gymnasium. Onze scholen hebben een gedeelde ambitie: 'Elke leerling tot leren brengen'.

Tien uur extra ontwikkeltijd:

ZO BOUWT ARNHEM-OOST AAN DE RIJKE SCHOOLDAG

In Arnhem-Oost werken scholen en maatschappelijke partners aan een ambitieuze doelstelling: ieder kind en jongere structureel tien uur extra ontwikkeltijd per week bieden, in een rijke leeromgeving waarin onderwijs, sport, cultuur, natuur en talentontwikkeling samenkomen. De Rijke Schooldag vormt daarmee een belangrijke bouwsteen van de bredere beweging van het Nationaal Programma Arnhem-Oost om kinderen meer kansen te bieden om zich te ontwikkelen.

Die gezamenlijke inzet is hard nodig. In de vijf wijken van Arnhem-Oost groeit een aanzienlijk deel van de kinderen op in gezinnen die te maken hebben met bestaansonzekerheid, zoals armoede, gezondheidsproblemen en kwetsbare woonomstandigheden. Dat heeft invloed op de kansen die kinderen krijgen. Tegelijkertijd is er een enorme kracht aanwezig in de wijken: betrokken scholen, actieve bewoners, maatschappelijke organisaties en professionals die zich dagelijks inzetten voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

In Arnhem-Oost wordt gewerkt vanuit het principe van de Pedagogische Wijk. Want leren gebeurt niet alleen in de klas. Kinderen ontwikkelen zich overal: thuis, op het sportveld, in de buurt en tijdens activiteiten na schooltijd. Vanuit die overtuiging werken alle basisscholen en middelbare scholen in Arnhem-Oost toe naar een gezamenlijke ambitie: structureel tien uur extra ontwikkeltijd per week voor ieder kind.

Een rijkere omgeving om op te groeien

De Rijke Schooldag biedt kinderen extra mogelijkheden om zich breed te ontwikkelen. Sport, cultuur, techniek, natuur, burgerschap, talentontwikkeling en huiswerkondersteuning krijgen een vaste plek rondom de schooldag. Daardoor ontstaat een omgeving waarin kinderen nieuwe ervaringen opdoen, vaardigheden ontwikkelen en ontdekken waar hun talenten liggen.

De aanpak past binnen de gedachte van de Pedagogische Wijk, een beweging waarin scholen, ouders, maatschappelijke organisaties en bewoners samen verantwoordelijkheid nemen voor het opgroeien van kinderen en jongeren. Niet het systeem staat centraal, maar het kind en de omgeving waarin het opgroeit.

Wat kinderen en jongeren thuis, op school en in de wijk mee maken, werkt door in hoe zij leren, zich gedragen en naar zichzelf kijken. Door die werelden beter met elkaar te verbinden ontstaat een sterk netwerk rondom kinderen en gezinnen.

Die extra activiteiten na schooltijd werken vaak door op meerdere terreinen tegelijk. Wanneer kinderen langer op school blijven voor activiteiten of ondersteuning, ontstaat meer rust en ruimte thuis. Voor kinderen betekent het extra kansen om zich te ontwikkelen.

Hugo de Grootschool laat zien wat mogelijk is

Een inspirerend voorbeeld van de Rijke Schooldag is te vinden op de Hugo de Grootschool in het Arnhemse Broek. Wat enkele jaren geleden begon met drie activiteiten na schooltijd, is inmiddels uitgegroeid tot een uitgebreid programma met tientallen activiteiten per week. Schoolleider Miranda Henkes herinnert zich de start nog goed. “Wij zijn een paar jaar geleden klein begonnen met drie activiteiten dankzij de coronagelden. De keuze om wel of niet mee te doen is aan de ouders en kinderen. Wij wilden het zo leuk maken dat iedereen erbij wil zijn.”

Van de ongeveer 250 leerlingen op de school nemen inmiddels ruim 200 kinderen deel aan de Rijke Schooldag. Het aanbod varieert van sportactiviteiten en kooklessen tot excursies, ontbijtvoorzieningen en een warme maaltijd. Daarnaast is er intensieve huiswerkbegeleiding via de Hugo University, een samenwerking tussen de school en jongerenwerkorganisatie Presikhaaf University. Directeur-bestuurder Melvin Kolf van Presikhaaf University was vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van dit programma. “Ik wil het maximale uit kinderen halen,” zegt

hij. “Deze kinderen moeten dezelfde kansen krijgen als kinderen die een gemeente verderop wonen.”

De kracht van rolmodellen

Binnen de Hugo University krijgen leerlingen meerdere keren per week professionele huiswerkbegeleiding. Een belangrijk onderdeel van het succes zit volgens Melvin in de mensen die de begeleiding verzorgen. “Onze begeleiders zijn rolmodellen voor de kinderen. Dat maakt dat ze er met veel plezier naartoe gaan.”

Veel begeleiders kennen de wijk en begrijpen de leefwereld van de kinderen. Daardoor ontstaat herkenning en vertrouwen. Tegelijkertijd laten zij zien wat mogelijk is wanneer je je talenten ontwikkelt en kansen benut.

De resultaten worden steeds zichtbaarder

“Het zelfvertrouwen van de kinderen groeit,” vertelt Melvin. “Daardoor kunnen ze steeds meer. We zien ook dat jongeren later iets willen terugdoen voor hun wijk. Sommigen solliciteren zelfs bij ons om zelf begeleiding te geven. Dan ontstaat een nieuwe generatie rolmodellen.”

Ook Miranda ziet dagelijks wat de aanpak oplevert. “De kinderen willen erbij zijn, dat zien wij aan de inschrijvingen. We werken met vaste gezichten en langdurige activiteiten. Die structuur geeft kinderen vertrouwen.” Daarnaast merkt zij dat de betrokkenheid van ouders groeit. “Goed contact met ouders is enorm belangrijk. We doen het samen.”

Samen bouwen aan gelijke kansen

De Rijke Schooldag laat zien wat er mogelijk wordt wanneer onderwijs, welzijn, sport, cultuur en bewonersinitiatieven hun krachten bundelen. In Arnhem-Oost gebeurt dat niet vanuit losse projecten, maar vanuit een gezamenlijke visie op opgroeien.

De ambitie van tien uur extra ontwikkeltijd per week vraagt om samenwerking, investeringen en een lange adem. Maar de eerste resultaten laten zien dat die investering loont. Kinderen ontwikkelen meer zelfvertrouwen, ontdekken hun talenten en krijgen toegang tot ervaringen die anders niet vanzelfsprekend zouden zijn.

In Arnhem-Oost werken scholen en partners daar iedere dag aan, vanuit de overtuiging dat ieder kind recht heeft op dezelfde kansen om zich te ontwikkelen.

HOE ARNHEMSE HOGESCHOLEN BOUWEN AAN EEN CREATIEVE EN DUURZAME TOEKOMST

Sommige steden hebben iets bijzonders. Een energie die je voelt in de mensen, de ideeën en de manier waarop wordt samengewerkt. Arnhem is zo'n stad. Creativiteit, duurzaamheid, technologie en natuur komen hier samen in een omgeving waar onderwijs een belangrijke rol speelt in verandering en vernieuwing.

In en rond Arnhem werken HAN University of Applied Sciences, ArtEZ University of the Arts en Hogeschool Van Hall Larenstein dagelijks aan maatschappelijke vraagstukken. Niet alleen binnen de muren van de hogeschool, maar juist samen met bedrijven, overheden, organisaties en inwoners uit de regio. Daardoor leren studenten niet alleen uit boeken, maar vooral in de praktijk – midden in de samenleving.

Arnhem als voedingsbodemp voor vernieuwing

Arnhem heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een stad waar innovatie zichtbaar is in het dagelijks leven. De stad staat bekend om duurzame energie, een sterke creatieve sector en de verbinding met natuur en landschap. Juist die combinatie maakt Arnhem een inspirerende plek voor studenten, docenten en onderwijsprofessionals.

Samen werken aan een slimme, schone en sociale toekomst

Hoe remmen we de opwarming van de aarde? Hoe zorgen we voor gelijke kansen in gezondheid en onderwijs? En hoe zetten we technologie slim in voor de samenleving? Het zijn vragen waar studenten, docenten en onderzoekers van de HAN dagelijks mee bezig zijn.

De energietransitie vraagt niet alleen om technische oplossingen, maar ook om samenwerking tussen verschillende vakgebieden. Studenten werken daarom aan projecten rondom duurzame mobiliteit, slimme energiesystemen en energiezuinige woningen. In living labs onderzoeken zij hoe innovaties echt toegepast kunnen worden in de regio.

HAN@Connectr is de hybride leeromgeving op Cleantech Park Arnhem, dé hotspot voor duurzaamheidsvraagstukken. 'Samenwerken aan minder CO₂' is hier de missie. Het is ook de plek waar student-start-ups hun eerste stappen zetten.

Digitale technologie verandert hoe we werken, leren en samenleven. Dat biedt kansen, maar vraagt ook om nieuwe kennis en vaardigheden van (toekomstige) onderwijsprofessionals. Daarom onderzoekt het iXperium Centre of Expertise Leren met ict hoe technologie - waaronder AI - kan bijdragen aan goed en toekomstbestendig onder-

Met de Smart Grid Table maken studenten zichtbaar hoe het energienet werkt.

wijs, zodat digitale geletterdheid en gepersonaliseerd leren met ict een vanzelfsprekende plek krijgen in het onderwijs van morgen.

Ben je als leraar ooit uitgeleerd? Je baan hoeft er niet tot aan je pensioen hetzelfde uit te zien. Educatie PRO biedt scholing voor mensen die al in het onderwijs werken én voor professionals die de overstap naar het onderwijs willen maken. Je bent tenslotte nooit uitgeleerd.

Bij de HAN stopt leren niet bij de muren van de hogeschool. 'De regio is onze campus' is dan ook het uitgangspunt. De regio Arnhem-Nijmegen – de Lifepoortregio – vormt het speelveld waar studenten, docenten en professionals samenwerken aan echte vraagstukken. Juist daar groeien studenten uit tot wendbare professionals. Zo versterken onderwijs, onderzoek en werkveld elkaar – en groeit de regio mee.

Creativiteit met maatschappelijke impact

Bij ArtEZ draait creativiteit om meer dan ontwerpen alleen. Studenten worden uitgedaagd om kritisch naar de wereld van morgen te kijken en nieuwe perspectieven te ontwikkelen op maatschappelijke vraagstukken.

Bijvoorbeeld binnen de mode- en designopleidingen ontstaan inspirerende voorbeelden van jonge makers die duurzaamheid centraal stellen. Studenten experimenteren met gerecyclede materialen, biobased stoffen en vernieuwende productiemethoden die minder belastend zijn voor mens en milieu.

Arnhem speelt daarin een belangrijke rol. De stad heeft een sterke mode- en designcultuur waarin studenten, ontwerpers en creatieve ondernemers elkaar makkelijk vinden. Ideeën groeien daardoor verder dan het klaslokaal of atelier.

In het project Collectie Arnhem ontwikkelden studenten van de bachelor Fashion Design de collectie PLaY aT YoUR OWN RiSk, gepresenteerd tijdens Paris Fashion Week. Onderzoek, experiment en verbeelding kwamen daarin samen.

Ook buiten de mode is ArtEZ zichtbaar in de stad. Studenten, docenten en alumni leveren een belangrijke bijdrage aan culturele evenementen zoals de Arnhemse Museumnacht. Zonder hen zou de Museumnacht er heel anders uitzien. Zo laat ArtEZ zien hoe creativiteit kan bijdragen aan vernieuwing, verbinding en maatschappelijke verandering.

Samen met bewoners maken studenten Arnhemse wijken groener en leefbaarder.

Groen denken en doen

Aan de rand van Arnhem, in Velp, werkt Hogeschool Van Hall Larenstein aan vraagstukken rond klimaat, natuur en leefomgeving. De hogeschool richt zich op thema's als waterbeheer, biodiversiteit, dierenwelzijn, voedselinnovatie en klimaatadaptatie.

Voor studenten is Arnhem daarbij een belangrijke leeromgeving. In en rondom de stad werken zij aan actuele vragen: hoe houden we steden leefbaar tijdens hete zomers? Hoe geven we ruimte aan water? Hoe maken we woonwijken groener en gezonder?

Studenten leren vooral door te doen. Samen met gemeenten, waterschappen, bewoners en bedrijven werken zij aan projecten in de regio.

Zo ontwikkelen studenten samen met bewoners van Malburgen en De Laar initiatieven om de wijken groener en leefbaarder te maken. "Je ziet direct voor wie en waarvoor je het doet."

De impact van dat onderwijs reikt verder dan Arnhem alleen. Veel studenten nemen hun kennis en ervaring later mee naar projecten elders in Nederland of zelfs internationaal. Maar de basis ligt vaak hier: in een stad waar natuur, innovatie en stedelijke ontwikkeling samenkomen.

Onderwijs als motor voor verbinding

Hoewel de drie hogescholen ieder hun eigen profiel hebben, delen ze dezelfde overtuiging: maatschappelijke uitdagingen los je niet alleen op.

Goed onderwijs draait vandaag niet alleen om kennis, maar ook om samenwerken, onderzoeken en blijven vernieuwen.

Arnhem brengt onderwijs, bedrijven, cultuur en inwoners samen in een omgeving waar ideeën direct in de praktijk worden gebracht. Want echte groei ontstaat niet alleen in de collegezaal, maar juist wanneer mensen samen bouwen aan de wereld van morgen.

HÉ TOEKOMSTMAKER! ZIE JE 'T AL VOOR JE IN ARNHEM?

De gemeente Arnhem en Arnhemse schoolbesturen zetten met de campagne 'Hé toekomstmaker! Zie je 't al voor je?' een krachtige stap in de aanpak van het groeiende personeelstekort in het onderwijs. Deze inzet komt voort uit de onderwijsagenda, waarin het versterken van Arnhem als aantrekkelijke stad voor onderwijsprofessionals een belangrijk speerpunt is. Onderwijs en kinderopvang zijn bovendien aangemerkt als kraptesectoren binnen de Arnhemse arbeidsmarktaanpak. Dat Arnhem in 2026 de titel Nationale Onderwijsstad draagt, maakt deze campagne extra betekenisvol en passend.

Van ambitie naar aanpak
De campagne is ontwikkeld in nauwe samenwerking met vier Arnhemse schoolbesturen (primair, voortgezet en speciaal onderwijs). Deze gezamenlijke aanpak

zorgde niet alleen voor een sterke, gedragen campagne, maar ook voor intensievere samenwerking tussen de schoolbesturen. Zij weten elkaar inmiddels beter te vinden, ook op andere thema's.

Inzichten uit de praktijk
Aan de basis ligt uitgebreid doelgroep- en arbeidsmarktonderzoek. Hieruit blijkt dat veel onderwijsprofessionals latent werkzoekend zijn en zich vooral oriënteren via online kanalen zoals sociale media, nieuws- en vacaturesites. Factoren als werkdruk, begeleiding, ontwikkelmogelijkheden en reistijd spelen een belangrijke rol in hun keuzes. Tegelijk is de belangrijkste drijfveer om in het onderwijs te werken de wens om van betekenis te zijn: bijdragen aan de ontwikkeling van leerlingen.

De toekomstmaker centraal
Op basis van deze inzichten is gekozen voor een campagne waarin niet de leerling,

maar de onderwijsprofessional centraal staat: de 'toekomstmaker'. Van docent tot onderwijsassistent en van conciërge tot schoolleider. Iedereen draagt bij aan de toekomst van leerlingen. Met herkenbare Arnhemse beelden en de vraag "Hé toekomstmaker! Zie je 't al voor je?" worden (toekomstige) professionals aangesproken via abri's in de stad en via online kanalen zoals LinkedIn en Instagram.

Zichtbaarheid en waardering
De campagne richt zich op het aantrekken van nieuwe professionals, het behouden van huidige medewerkers en het terughalen van uitstromers. Hoewel de campagne zich lokaal op Arnhem richt, laat deze ook landelijk zien hoe een stad samen met het onderwijsveld actief inzet op het versterken van de sector.

Op het moment van schrijven loopt de campagne nog en zijn er nog geen concrete resultaten beschikbaar. Wel zorgt de campagne voor zichtbaarheid, herkenning en waardering van het onderwijs in de stad. Juist die gezamenlijke promotie wordt door onderwijsorganisaties in Arnhem als zeer waardevol ervaren. In de toekomst kijken we of we ook regionaal, samen met de onderwijsregio's, activiteiten kunnen ontwikkelen die de scholen ondersteunen.

Meer weten over de campagne?
Kijk op wordtoekomstmaker.nl

DE KRACHT VAN FORMATIEF HANDELEN

Leerwinst voor alle leerlingen en leraren op Arnhemse Flores-scholen

Dit artikel is een samenwerking tussen stichting Flores en Cito. Stichting Flores bestaat uit 33 basisscholen in Arnhem en Renkum, variërend in onderwijsconcept (bijv. Montessori, Jenaplan, Dalton) en leerlingpopulatie (bijv. Internationale school, nieuwkomersonderwijs en speciaal onderwijs). Cito helpt scholen scherper te krijgen waar leerlingen staan en wat ze nodig hebben: soms met een toets, vaker met onderzoek, kennis en samenwerking in de klas.

Waar deze scholen het over eens zijn: formatief handelen komt pas van de grond in een gezamenlijke leercultuur, waar leraren en leerlingen veilig fouten mogen maken en werk durven delen. Dat vraagt gedegen implementatie met deskundige kartrekkers; afgevaardigden van de geportretteerde scholen volgen bijvoorbeeld de opleiding tot expert formatief handelen bij de Flores Academie, verzorgd door Toetsrevolutie. En het moet stevig verankerd zijn in de visie van de school en de mindset van de leraren.

Formatief handelen draait om één ding: continu weten waar leerlingen staan en daar meteen naar handelen. Dat vraagt om heldere leerdoelen, korte checks en gerichte feedback, in een omgeving waar fouten maken mag. Leerlingen zijn actief eigenaar van hun leerproces. Leraren sturen dat proces via curriculumkeuzes, bijpassende leeractiviteiten en checkmomenten, vooraf samen met collega's uitgedacht. Zo volgt hun handelen logisch uit de resultaten. Binnen stichting Flores werkt formatief handelen voor het leren van leerlingen én leraren, op scholen met uiteenlopende leerlingpopulaties en onderwijsconcepten. Het sluit aan bij twee overtuigingen van Flores: 'ieder kind kan alles leren' en 'kinderen leren het meest van samenwerkende en lerende professionals'.

Kun je niet wachten om nog meer gebruik te maken van de kracht van formatief handelen?
Enkele tips voor nu:

- Breng per les focus aan: kies één concreet leerdoel en maak dit expliciet voor leerlingen
- Laat alle leerlingen actief bezig zijn met de stof en maak ze mede-eigenaar van hun leerproces
- Werk aan een 'growth mindset' bij leerlingen
- Check vaak wat er geleerd is, met korte werkvormen zoals wisbordjes en diagnostische vragen
- Koppel feedback aan leerlijnen: ken de bouwstenen om de logische vervolgstap te bepalen
- Werk in een leerteam van leraren: deel ervaringen en plan vaste tijd voor reflectie en samenwerking

Nieuwsgierig hoe dat eruitziet?
Scan de QR-code voor portretten van zes Flores-scholen: Het Mozaïek, AMS, De Klimboom, Zyp, De Troubadour en Rivers International.